

فساد او ترهگری: کرزی لالا او ملا عمر اخوند

د پاکستان او ایران لخواه هیواد ته په جوړو جوړو ترهگر رالیرنه او بل پلو په دولت کې دننه پراخ فساد دوه هغه لویې بلاوې دي چې که تر ۲۰۱۴ کال پورې یې اساسي غم ونه خوړل شي، کیدای شي له دې تاریخ روسته کله چې نړیوال ځواکونه له افغانستان څخه وځي، افغان واکمني د یوه ناکام دولت تر کچې له ماتې سره مخ او هیواد د ۱۹۹۲ او ۱۹۹۶ کلونو پشان یو ځل بیا کورني ناورین ته تېل ووهي.

که څه هم د نړۍ له سترو هیوادو په تېره بیا امریکا سره د ستراتیژیکو تړونو لاسلیک په بهرني سیاست کې د دولت یوه لویه لاسته راوړنه شمیرل کیږي او دولت ته یو شمېر اسانتیاووې برابرې چې د ایران او پاکستان د لاسوهنو او تیريو په وړاندې غوڅه تگلاره خپله کړي، خو که دولت اوس ددې وړتیا پیدا کړي چې له دې تړونو څخه د صادریدونکي ترهگری په مهاریدو او کنترول کې لازمه گټه پورته کړي.

د ملي شورا دواړو خونو، ولسي جرگې او مشرانو جرگې په تېر کې د خپلو ځینو ملي ضد عادتونو په خلاف دا ځل امریکا سره د ستراتیژیک تړون د تایید په سر، د ایران برېښې او د پاکستان پټې چلوتې شندې کړې او حکومت ته یې ددې کړاو په حل کې د ملاتړ لاس ورکړ. همدارنگه د ملي شورا ځینې هیوادپال غړي د کونړ په ولایت کې د پاکستاني پوځ د پرله پسې تیريو په اړه، حکومت تر فشار لاندې نیسي چې پاکستان سره د ورورگلوۍ د پوځو خبرو پرځای، د هغه په وړاندې غوڅ دريځ خپل کړي. دلته ددې خبرو له یادولو څخه موخه دا ده چې د ککرې ولسي او مشرانو جرگې په خونو کې هم، داسې استازي چې د افغانستان په خیر او گټو سوچ کوي، لیدل کیږي.

د دولت او په تېره بیا د ولسمشر کرزي دغه دريځ چې ترهگر د افغانستان په کلیو او بانډو کې نشته او که وي هم هغه له گاونډيو هیوادو څخه افغانستان ته راستول کیږي، تر یوه ځایه روښانه دریځ دی. خو د دریځ د داسې ښکلي بیان ترڅنګ لویه تېروتنه دا ده چې دا دریځ دایمي بڼه نه لري. کله چې پاکستان د نړیوالو او افغان دولت د تېرايستلو لپاره د ترهگرو د خپلو تش په خوله بیان ورکړی، افغان دولت سملاسي پاکستان ته د ورور دولت د خطاب په اېلتو سر شي او د جهاد د مهال ښېگڼې یې مخې ته ودریږي چې حقیقت کې هغه ښېگڼې نه وي بلکې پر جهادي تنظیمو د پاکستان سیاسي لوبې وي چې پایلې یې نن ټول افغانان، د افغانستان په بشپړه وړانۍ کې د سر په سترگو ویني!

کافي ده چې ووايو د شانگهايي د غونډې په درشل کې ولسمشر کرزي بیا هم وایې چې د پاکستان دولت د افغانانو ورور او دوست دولت دی په داسې حال کې چې په همدې ورځ د کرزي دولت د ملي امنیت سیاسي ویاند ښاغلی مشعل وایې، له هغو کسانو څخه چې د نجونو په ښوونځیو کې یې نجوني مسمومي کړي، تحقیق څرگندوي چې دا کسان له پاکستانه راوښتي دي. همدارنگه د کونړ والي په تازه رپوټ کې وایې چې د کونړ پر ولایت بریدونه په پاکستان کې د روزل شویو ترهگرو په لاس ترسره کیږي او هلته اوس هم د ترهگرو د روزلو اډې فعالې دي.

د ایران په اړه خو که ریښتیا وویل شي دولت بهرنی سیاست نه لري. د ایران ولسمشر احمدي نژاد په کابل او تاجیکستان کې د ولسمشر کرزي په مخکې د افغانستان په کورنیو چارو کې د لاسوهني څرگندې خبرې کړې او لارښوونې یې صادرې کړې. په کابل کې د ایران پخواني سفير څارنوالی ته د ولس د استازو د غورتاوي لپاره مکتوبونه استولي او اوسني سفير یې په ښکاره او بشپړې سره د مشرانو جرگې تر مشره پورې د تړونو د نه لاسلیک په اړه لارښوونې او دیکتات صادرې. خو په دې ټولو برخو کې افغان دولت، ایران ته سوې قدرې هم نه دی کړی او کله چې ایران د ځان په اړه د افغان دولت دا بې پروايي او بې تفاوتې ویني، نور هم زړورېږي. په دې برخه کې له امریکا سره د ستراتیژیک تړون په اړه د ملي شورا یوازې روستی غوڅې پرېکړې په کابل کې د ایران سفير لارې ته

راوست « کابل کې د ایران سفیر ابوالفضل ظهري وند وايي چې ستراتيژیک تړونونه د افغان دولت خپل کار دی، په بل هیواد پورې هیڅ تړاو نه لري ان هغه که ایران هم وي. خدمتگار ورځپاڼه »

بل پلو د ستراتيژیک تړونو په لاسلیک سره هم ، ایران او پاکستان په سیمه کې ځانونه گوښه شوي شمیري او هڅه کوي له پخوا زیات د افغانستان په وړاندې له ترهګرو څخه نیولې، په کابل دولت کې د خپلو پلویانو او جاسوسانو په ګډون هیواد کې د پخلاینې، سولې، امنیت او پرمختګ مخه ونیسي. همدارنګه دوی ته د افغانستان هره بریا د سترګو اغزی ښکاري او په نړیوال دریځ د افغانستان بیا ځلیدا او لویا پر خپل سر ګیچ کوونکی ګوزار بولي.

خو د سیمې، نړۍ او د افغانستان اوسني چاپیریال ته په کتو سره، د ترهګرو د مهاریدو او کنترول او د هغو د ملاتړو په وړاندې د غوڅو اقداماتو وخت افغانستان تر لاسه کړی، اوس افغان دولت پورې اړه لري چې له دغو شونتیاوو څخه څنګه ګټه پورته کوي.

د غزني په اندرو ولسوالۍ کې د طالبانو د وحشت په وړاندې د ولسي خلکو ملي پاڅون چې د هغه په ترڅ کې ۱۱ تنه طالبان مړه او ۱۵ نور د خلکو له لوري ژوندي ونیول شول، څرګندوي چې افغانان د طالبانو او ترهګرو له لاسه نور پزې ته راغلي او په نورو ولسوالیو او ولایتونو کې هم وضعه همدا شان لیدل کیږي.

« د غزني له خلکو وروسته د جوزجان ولایت په درزاب او قوش تپیه ولسوالیو کې عام خلک او هغه کسان، چې د وسله والو طالبانو لیکي یې پرې ایښي دي، په خپلو سیمو کې د طالبانو پر وړاندې پورته شوي دي. دوی له دولت ولسي غوښتي چې خپله سیمه له طالبانو وساتي او له امنیتي ځواکونو سره مرسته وکړي، خدمتگار . »

افغان ولس د دولت په نسبت چې فساد شل و شوت کړی ، په وارو وارو د ترهګرو او د هغو د بهرنیو ملاتړو په تړاو غوڅ او څرګند دریځ لري.

ترهګر نه یوازې د ګاونډیانو په لاس تغزیه او روزل کیږي بلکې په دولت کې فساد او د مفسدینو پراخ شتون هم ترهګر پیاوړي کوي. له ارګه نیولې تر والی او ولسوال، له سترې محکمې نیولې د ولسوالۍ تر قاضي او له لویې څارنوالۍ نیولې بیا تر وړوګي څارنوال پورې په فساد، بډو، د خلکو په ځورولو او په لویلاس د ترهګرو د لیکو په پیاوړي کولو کې لاس لري . ډېر خلک خپله کرزی د اداري فساد یوه بېلګه شمیري، څه رسیري دي ته چې د هغه د نورو لوړ رتبه چارواکو په اړه قضاوت وشي.

له اداري فساد سره د مبارزې مشر عزیزالله لودین وايي کره اسناد لرم چې د اوبو او بریښنا وزیر اسماعیل خان په فساد کې ښکېل دی. خو د کرزي په مشرۍ دولت کې لوی مفسدین معافیت لري. همداسې له هیواد څخه د ضیا مسعود د ډالرو د ایستلو او د پوهني په وزارت کې د یونس قانوني دوسیه درواخله.

د کرزي اداره د خپلې واکمنۍ په تېرو ۱۱ کلونو کې له خبرو او لاپو پرته، د فساد په مخنیوي کې هیڅ لاسته راوړنه نلري . په دې اوږده پیر کې د کرزي دولت حتی یو لوړپوړی چارواکی د نورو د زده کړې په موخه، مجازات نکړ. په دې اړه د درواغو له پاسه بیا درواغ وايي او بېله دې چې زړې ژمنې پلي کړي ، نوې ژمنې ورکوي او د افغانانو د تېرايستلو لپاره له ډول ډول وسایلو کار اخلي.

د پیسو د نړیوال صندوق یا آی ایم ایف یوه جګپوړي چارواکي لا تېرکال په بون کې ویلی وو، مرستندوی هیوادونه له افغانستان څخه ثبوت ته اړتیا لري چې دا هیواد مرستې سمې او شفافي مصرفولی شي. د دوهم بن کنفرانس په مهال هم افغانستان د فاسدو هیوادو په لړۍ کې شمېرل کېده . د شفاییت د نړیوالې ټولني په اند په نړۍ کې سومالیا، شمالي کوریا او افغانستان خورا فاسد هیوادونه او نیوزیلیند خورا روغ هیواد ګڼل شويدي.

د شيكاگو کانفرانس کې هم د ناتو مشرانو له افغانستان سره خپلې پوځي او اقتصادي مرستې د افغانستان په دولت کې د فساد له مخنيوي، بڼې حکومتولۍ، د بشري حقونو په تېره بيا د بنځو د حقونو له رعايت او د روڼ انتخاباتي سيستم له رامنځته کولو سره تړلي دي.

د کار نړيوالې ټولني په افغانستان کې خلکو ته د اوږدمهاله کارونو د ميندلو په لوري يون تر سر ليک لاندې په خپل تازه خپور شوي رپوټ کې د دغه هيواد د وزگارو کسانو شمېر تر اتو لکو زيات بنودلی ، دا په داسې حال کې ده چې د افغانستان شپيته سلنه کارگر په کرکبله بوخت دي.

شير وريک د کار د نړيوالې ټولني يو کارپوه وايي:

« په افغانستان کې وزگار تيا د ځوانانو او راستنو شويو او ماشومانو لپاره د کارونو نشتوالی هغه څه دي چې دغې ټولني يې اغيزې پرې ايستي دي، چې له امله يې گڼ افغانان اړوځي چې نورو هيوادونو ته مخه کړي. »
که ملا عمر اخوند د طالبې ترهگرو مشر دی او د دی ډلې لاسونه په افغان وژنه کې (لکه د کندهار په تازه پېښه کې چې ۲۱ تنه بېوزلې کندهاريان شهيدان او له ۵۰ زيات ټپيان شول) په وینو سره دي او د افغانستان د تازه وړانيو مجرمين گڼل کيږي، د کرزي په مشرۍ دولت بيا له سره تر پايه په فساد کې ډوب دی او د افغانانو د نورو بدبختيو لامل دی.

افغان ولس ته په دواړو جبهو يانې د ترهگرو او په دولت کې د فساد او مفسدينو په وړاندې د غوڅې او څرگندې پريکړې وخت رسيدلی دی. که د ترهگرو په ضد ملي پاڅون ته اړتيا ليدل کيږي د فساد په وړاندې هم بايد په سوله يزو لارو، ملي پاڅون ته ورته اقدام ترسره شي.

پای